

BRAK (58) *sb m*

a jasne (w tym 5 r. błędne znakowanie).

sg *N* brak (8). ◇ *G* braku (37). ◇ *A* brak (7). ◇ *I* braki(e)m (3). ◇ *pl* *A* braki (2). ◇ *I* braki (1).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Dokonywanie wyboru, wybieranie, różnicowanie, dzielenie na lepsze i gorsze; wybór; wyróżnianie; delectus et discrimen* *Mącz*, *Cn*; *delectus, diligentia, discrimen* *Cn* (48) : máiąc worki pieniędzy kthore rozmiotáli/ był brák troiáki. Naprzod Złote we złoćie/ Talarow/ Orty/ y myńcá poľpolita *BielKron* 331; Gdy piątunią y znákuią/ łkory wedle znákw odbierác: áby Vrzędnik álbo Páľterz bráku łobie nie czynił. *GostGosp* 114.

brak kogo, czego (4): *RejAp* Ff2; *CzechRozm* 197v; *NiemObr* 84; Brák pokármów/ cnienie á geľté/ *V* pań choroby częľté. *GostCast* 22.

brak między kim, czym (7): *KrowObr* O2, 224v; *RejPos* 56v, 60v, 238v; roznice żadney nie czynili/ iákoby brák czyniác między roľkazánim Bożym *CzechRozm* 98v; *KochWr* 30. *Cf Frazy*.

brak nad kim: v ktorego [*Boga*] nie ieľt żadny brák nád perľoną káždego *RejPos* 243v.

brak w kim, czym (16): *LubPs* A2; *RejPos* 58v, 194v, 243, 243v, 255v (8); *BudBib* 3.Esdr 4/39; *CzechRozm* 99; *ModrzBaz* 141v; *CzechEp* 99, [384]; *ActReg* 43; áby Hetmáni ábo Rotmiľtrze/ w ludźie poľpolitym ná woynę wywiedźionym brák czynili *PowodPr* 62. *Cf* »nie masz braku«, *Szereg*.

Frazy: »nie jest brak, nie bywa braku« [*szyk zmienny*] (5): *RejAp* 184v; *A* nie ieľt v niego brák áni między Zydem áni między Grekiem/ iedno ktokolwiek łie chce vćiec do miľofierdzya iego/ káždego wdzyęcnie przyimuie łwięte Boľtwo iego. *RejPos* 238v, 56v, 60v, 243v.

»nie ma(sz) braku« [*szyk zmienny*] (16): v Pána Bogá nie máľz bráku w perľonach *LubPs* A2; *KrowObr* 224v; *RejAp* 186, Ff2v; *RejPos* 58v, 194v, 243 *marg*, 243v, 255v (9); gdyż v niego [*Pana Boga*] bráku nie máľz/ gdyż tám nie máľz wymiánki ieľli krol álbo woiewodá *RejZwierc* 51v; *BudBib* 3.Esdr 4/39; ieľli między dobrym/ á między złym bráku niémáľz/ tám dáľeko więcýy złych niźli dobrych bęďzie *KochWr* 30.

Wyrażenie: »brak w osobach, w personach, między osobami, nad personą« (19): *LubPs* A2; *KrowObr* C2, 224v; *RejAp* Ff2v; á iź nie máľz v niego bráku w żadney perľonie *RejPos* 255v, 58v, 194v, 243, 243v, 300 (11); *CzechRozm* 197v; *CzechEp* 99; *NiemObr* 84; *KochWr* 30. *Cf* »nie masz braku«.

Wyrażenie przyimkowe: »bez, krom, (o)procz braku« (16): *BibRadz* I *3v; *Mącz* 187d; Bárwy mi łię krom bráku włytki podobály *Prot* B2, B2v; *KarnNap* B; *WujJudConf* 197; *CzechRozm* 110, 190, 197v; Bo máľzkárá/ roľpuľzcza włytkim bez bráku/ do wľzelákicy nie włytdliwoći wodze *ModrzBaz* 36, 60; *KochTr* 11; *NiemObr* 84; *WisznTr* 18; *GórnTroas* 24; Wichrzy Fortuná burzą łzaloną. Slepá procz bráku rozśiewa łzkody *SzarzRyt* D4.

Szereg: »wzgląd ani brak«: *Y* nie ma wľgľdu áni bráku w ofobach áľe czyni tho co ieľth łpráwiedliwego *BudBib* 3.Esdr 4/39.

2. *Rzecz wybrana spośród innych* (9) :

a. *Rzecz licha, wybrakowana, wybierki, towar gorszego gatunku; błąd, wada; reiecta, reiectanea* (*pl*) *Cn* (8) : gdy łie yaki brak á fáľz ná kupi okażę [!]. *Mącz* 394b; iáko wiele złe^{so} ztey łkazy

[okupowania mężobojstwa pieniędzmi] vrosło? która żółfne odłzcześnieńtuo y łzkodliwy brak wniosła do Rzeczypospol. *ModrzBaz* 79; *KochJez* B2; Przynieście rożey nabuynieyże krzaki Zołtawcie bráki. *KlonŻal* D2, B3; Bo ácz to wízytko [*stan wysoki, dobre mienie, gładkość*] dobré/ y ma śwé przyśmáki/ Ale z cnotą złożywízcy/ póydzie między bráki. *KochDz* 104; [*miasto*] oládzone złymi ludźmi/ łotrými/ wywołáncými/ wyświeceńcými/ y práwie brákiem y wybierkými narodu ludzkiego *KlonWor ded*** 3v; Przemáchlowałeś rzeczy/ miáło przednich/ bráki. *KlonWor* 67.

b. *Wybór, dobór rzeczy najlepszych [czego] (1)* : [*ta komedyja*] Y wierśzými wdzięcznymi [...] Y brákiem známienitych łłow iest ozdobia; Boday ták nász POTROYNY. *CiekPotr* 56.

3. *Nieobecność, niedostatek, ubóstwo [w czym] (1)* : [*o tłumaczeniu*] ćwiczenie krótkie y trudné, á tym trudnieyżé, że v nas brák wielki w łłowięch. *GosłCast* 5.

Synonimy: **1.** *roznica, rozność, wybieranie, wybor, wymianka, wzgląd*; **2. a.** *falsz, skaza, wybierki*.

Cf **BRAKOWANIE**

ZZie